

Naslov članka/Article:

Darja Korez Korenčan: *Od ljudskega glasbila do koncertnega inštrumenta*

Avtor/Author:

Franc Križnar

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Glasba v šoli in vrtcu št. 3-4/2016, letnik 19

ISSN 1854-9721

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2016

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/glasba-v-soli-in-vrtcu/>

Darja Korez Korenčan: *Od ljudskega glasbila do koncertnega inštrumenta*

Ljubljana 2015, 140 str., 12 evrov

Eden od aktualnih (slovenskih) terminoloških (glasbenih) slovarjev (1983, Ljubljana: ZRC SAZU, poskusni snopič, str. 43) navaja **orglice** kot aerofon v obliki podolgovate ploščate škatlice s prenihajočimi jezički (kovinska peresa, ki so vpeta na eni strani in prosta na drugi in so nameščena v majhne žlebove). Zazvoči jih sapa – zrak pri vdihavanju in izdihavanju. Razlikujemo diatonične in kromatične orglice. Te spadajo med pihala.

Na glasbenem področju jih poznamo od prve polovice 19. stol. Prav ta slovar drugi izraz, kot je npr. ustna harmonika, navaja za neustreznega. Medtem pa orglic ali/in ustne harmonike še druga (relevantna) literatura na Slovenskem (*Slovarček glasbenih izrazov/Slovensko-angleški-nemški*, 2011, Velenje: Gimnazija, ŠCV in GŠ »Frana Koruna Koželjskega«) sploh ne omenja in ne uvršča na seznam (glasbenih) inštrumentov.

Neke vrste prva slovenska monografija posvečena orglicam pa je izšla izpod peresa Darje Korez Korenčan v Ljubljani (2015) in v založbi *Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti*. Na 140 str. lične knjižice (podolgovatega formata, 23 x 16 cm) je avtorica sistematično zbrala tako rekoč vse, kar leze in gre na Slovenskem, zaznamovano z orglicami; četudi eden glavnih tovrstnih slovenskih strokovnjakov, sam tudi koncertant, umetniški vodja, skladatelj in aranžer Vladimir Hrovat še vedno in »uradno« prisega na ustno harmoniko. Knjižico, v kateri tako rekoč prav vse izvemo o orglicah, lahko dobimo na našem trgu za borih 12 evrov. Avtorica, ki je že doslej izdala več strokovnih (glasbenih) monografij (*Slovenski glasbilarški mojstri*, *Čarobni zvoki slovenskih orkestrov*, *Slovenske glasbene družine*, *Anton Nanut*, *Krog kulture-soavtorstvo*), je najbolj znana kot dolgoletna ustvarjalka kulturnih oddaj na *TV Slovenija*. Njena najbolj izpostavljena in v zadnjem času vedno bolj smiselno ter siste-

matično urejena je redna mesečna oddaja *Opus*. Ureja jo že več kot 20 let. Pet let pa je bila tudi urednica *Uredništva oddaj o kulturi v KUP TV Slovenija*. Ker se ves čas znotraj kulture največ ukvarja z glasbo (in baletom), ni čudno, da je za svoje delo prejela kar dve najvišji slovenski glasbeni nacionalni nagradi oz. priznanji (*Škerjančevo*, *KGBL in Betettovo listino*, *DGUS*). V zadnjem času pa se posveča tudi pisanju proze za otroke in romaneskni literaturi.

Že v samem uvodu (str. 3–5) avtorica osvetli in postavi orglice oz. ustno harmoniko na Slovenskem: od opisa inštrumenta, povezanosti z avtorico in njenimi TV-oddajami, našimi legendarnimi *Avseniki*, omeni izvajalce, prireditelje, festivale in napove, kam vse se bo skozi omenjeno knjigo še sprehodila. Sledi zgodovina inštrumenta (6–12) že z bogatim (barvnim) slikovnim gradivom. Sledi *Prvih 10 let festivala Ah, te orglice v Mokronogu* (13–75) v avtorstvu vodje tega festivala Staneta Pečka (13). V tem naslovu pa sledijo še nagovor (in slika; *Festival Ah, te orglice*) enega redkih slovenskih politikov, Lojzeta Peterleta, ki je hkrati tudi aktiven glasbenik, ljubitelj, orgličar (14). *Popotnico okroglemu jubileju* je podpisal (aktualni) župan občine Mokronog-Trebelno Anton Maver (15). O *orglicah* je nekaj zapisal tudi svetovalec *JSKD* za instrumentalno glasbo Daniel Leskovic (16). *Prijazen pozdrav iz (hrvaškega) Gračišča!* je prispeval njihov župan Ivan Mijandrušič (17). V knjigi se je oglasil tudi Celovčan (Avstrija) Franz Halper (18–19), o *Poljanskih orgličarjih* pa piše Valentin Bogataj (19–21), še eden od sicer poklicnih glasbenikov, ki pa se zadnje čase intenzivno in ljubiteljsko ukvarja z orglicami, saj je član enega najbolj odmevnega in mednarodno uveljavljenega 8-članskega okteta orglic *Sorarmonica* (vodja V. Hrovat). *Pogled z balkona* (21–22) je prispeval umetniški vodja festivala orglic v Mokronogu, V. Hrovat. *AH, TE ORGLICE tudi v sistemu (slovenskega) glasbenega izobraževanja?* je napisala Tatjana Mihelčič Gregorčič (22–23). Rasto Božič (samostojni novinar) je napisal prispevek z naslovom *Orglice, orgličarji in festival!* (24–25), Peter Kuhar pa še *Kaj lahko napravi ljubezen – ali »(ah), TE ORGLICE« – že 10 let!* (25–26) in Stane Peček, ki je na isti strani dodal še *Drobtinico*. Z jubilejnega biltena festivala v Mokronogu je objavljena (celotna) *Kronika prvega desetletja le-tega v Trebnjem od 1991 do 2009*, ko se je festival (že leta 2002) preselil v Mokronog in kjer se odvija še dandanes (27–59). Vmes je popisanih še nekaj koncertov in drugih orgličarskih aktivnosti v okviru festivala *Ah, te orglice*, ki so se v vseh teh letih odvili po vsej državi in tujini (Ljubljana, Sežana, Celje, Freiburg/Nemčija, Metlika, Celovec/Avstrija, Gračišče/Hrvaška, Poljane, Koper, Novo mesto idr.). Svoje posebno mesto najde v tej knjigi tudi *15. fe-*

stival ustne harmonike v Mokronogu (2014), o *Očetu festivala ustnih harmonik v Mokronogu* S. Pečku, in pa bogat, poseben fotografski vložek v barvnem tisku. Posebno poglavje je namenjeno *Vladimirju Hrovatu – akademskemu glasbeniku z ustno harmoniko* (76–84), kjer poleg Hrovatove predstavitve, najdemo še *Žive (pra)izvedbe s Simfoniki Radiotelevizije Slovenije in orkestrom Slovenske filharmonije*, Hrovatovo avto podobo (... o sebi) in *Blog o fotografiji vezi, lepoti in moji domišljiji, l. 2002* (Polona Bartol). Tu je še predstavitev še drugega slovenskega vrhunskega orgličarja, sicer poklicnega arhitekta Mira Božiča: *od samouka do vrhunskega izvajalca* (85–97): nastopi in predstavitve, plošče in projekti. *Orglice v kraljevi družbi orgel* so kar najtesneje povezani s »prvo damo« orgel pri nas Polono Gantar (98–101): plošča in *Polona Gantar o sodelovanju z Mirom Božičem*. Tudi *Blaž Pucihar* (pianist, skladatelj in pedagog) piše o sodelovanju z *Mirom Božičem* (101–102). Sledi še eno naših večjih, *mednarodnih srečanj orgličarjev v Begunjah*, izjemno tesno in organsko povezanih z našimi legendarnimi *Avseniki*; tam v Begunjah so zdaj galerija, glasbena šola, muzej in kar nekaj festivalov *Avsenikove glasbe* (103–106). *O ljudski, narodno-zabavni in pop glasbi na ustni harmoniki* piše Marija Urbanija (avtorski članek; 107–109). O *Cvetju v jeseni s Poljanskimi orgličarji* podobno (avtorsko) piše Anton Krek (110–111), *Spo- mine na Poljanske orgličarje* pa je zapisal V. Bogataj (112–113). Objavljen je tudi zapis *Draga Vovka Od kamniških planin do Kanade in Andrej Blumauer* (114–118). O svojem *Pol stoletja z orglicami* se je oglasil tudi *Jože Galič* (po zapisu D. Vovka; 119–121), ki se zaključí z Galičevim avtobiografskim zapisom (121–123). Sledijo še *Blues in orglice* (124) in eden tovrstnih (slovenskih) orgličarjev *Tomaž Domicelj* (124–125). Morda danes v naši zabavni glasbi najbolj popularni *Vlado Kreslin* (126) tudi ne more brez orglic. Iz objavljenega intervjuja (*Špela Sila, planet.si*; 127–130) pa spoznamo še *Damirja Jazbeca* in njegove *orglice kot začimbo*; 127–130). *Robertu Ivačiču* pa je *blues pisan na kožo*, seveda z orglicami na ustih (130–134). Sledi še finale omenjene knjige *Darje Korez Korenčan z naslovom Od ljudskega glasbila do koncertnega inštrumenta*, kjer avtorica popiše *Slovenske zasedbe (blues, folk, rock, pop, jazz in country) in glasbenike na ustni harmoniki* (povzeto po podatkovni bazi *SIGIC-a*; 135–137).

To zadnje delo avtorice *Darje Korez Korenčan*, ki ga je vredno pogledati, pregledati in celo prebrati, je oblikovala *Grafika, d.o.o.* iz Celja, tisk in vezavo je opravila *Cicero, d.o.o.* iz Begunj, v njenem (prvem) natisu (december 2015) pa je izšlo komaj 150 izvodov.